

УДК 821.161.2-93.09

БОЙЧУК А. Р.

ЕВОЛЮЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Зроблено спробу з'ясувати новітні тенденції у сучасній літературі для дітей. Аналізується специфіка діяльності вітчизняних видавництв та значення діяльності Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Характеризуються окремі тексти сучасних українських авторів, особно оповідання Всеволода Нестайка.

Ключові слова: дитяча література, реценція, Всеволод Нестайко.

Українська література для дітей та юнацтва внаслідок історичних, соціальних, культурних та ментальних умов завжди розвивалась паралельно з «дорослою», транслюючи аналогічні теми, сюжети, ідеї, проблеми. Внаслідок цього, протягом тривалого часу на змістовому рівні тексти для дітей ставали своєрідними «сіквелами» дорослих зразків. Однак, зауважимо, що, на відміну від світового літературознавства, українське доволі довго ігнорувало юного реципієнта-читача. Лише останніми роками інтерес науковців до такої літератури значно активізувався. Відлік можна почати із жанрологічних досліджень англійської та американської дитячої літератури, зроблених ще у 1980-ті рр. Л. Скуратовською. Згодом У. Гнідець проаналізувала комунікативний потенціал німецької дитячої літератури, О. Папуша теоретично обґрунтувала наративну специфіку дитячої книги, Е. Огар зробила теоретико-практичні висновки щодо українського дитячого книговидавання. Загалом, спільні зусилля науковців дають змогу поступово усвідомити дитячу літературу як окрему галузь філологічної теорії.

Приміром, О. Папуша пропонує аналізувати теоретичне поле дитячої літератури за певними критеріями: *автор* (аналіз письменницьких інтенцій, статусу, канону, суспільних конвенцій творчості); *текст* (модальні та жанрові втілення попередніх прикладів, наративних стратегій); *читач* (ціннісні судження, читацький досвід, смак, інтерпретативні техніки,

конвенції читання, читацькі спільноти) [21, 110]. Звичайно, такий концепт спонукає на розгляд дитячих текстів з точки зору рецепції, позаяк раніше означена методологія в українській науці про дитячу літературу не застосовувалась.

В аналогічному контексті Н. Дзюба додатково підкреслила існування «якісно нового типу читача» [6, 45], тобто сучасного юного реципієнта. В. Костюченко, також розмірковуючи про поетику дитячої літератури, наголошує на єдиній принциповій відмінності від літератури для дорослих – це віковий критерій. Дослідник вважає, що вітчизняні учні четвертих-п'ятих класів «переступають через специфіку», оскільки прагнуть читати книги якнайбільшого об'єму різноманітної палітри жанрів [12, 5]. Проте, наразі спостерігається «криза дитячого читання» і з такою думкою не цілком можна погоджуватись, оскільки за даними анкетувань більшості дітей подобаються невеликі за об'ємом тексти. Виявилось, що обсяг тексту (книги) теж є важливим рецептивним маркером чи навіть орієнтиром. У такому разі варто артикулювати думку про те, що юний читач відображає вплив соціально-історичних тенденцій на масову та індивідуальну свідомості, виявляючи свої інтелектуальні потреби. Так, з анкет учнів 5–6 класів постає активне тяжіння дитячої свідомості до пригодницьких, розважальних жанрів мистецтва слова. Окрім того, більшість з цих дітей (70 учнів) виявили зацікавленість фантастичними та містичними компонентами у текстах. На нашу думку, це свідчить, перш за все, про вплив мультимедійності, активну конвергентність мистецтв, прагнення замістити реальні враження квазівіртуальними.

Розвиток сучасної літератури для дітей та юнацтва якісно та кількісно залежить від продуктивної діяльності видавництва, яких на сьогодні в Україні немало. Вагоме значення тут має їх географічне розташування, яке, на перший погляд, виглядає досить обмеженим: здебільшого сучасні українські (переважно україномовні) книги друкуються у Києві, Львові та Харкові. Проте, говорячи про контекст сучасних стратегій видання дитячих книг, Е. Огар слушно вказує на виникнення нової проблеми, підкресливши, що «на

зміну жорстокому диктату ідеологем і дидактики прийшов диктат економічного чинника» [19, 96]. Отож, поширення національної книги для дітей набуває неоднозначного характеру.

Однак, зосередимо свою увагу на тематичному наповненні сучасної дитячої літератури, який засвідчують книжкові серії у вітчизняних видавництвах. Зокрема, книги видавництва «Веселка», заснованого у Києві 1934 р., стратифікуються за віковим (навіть педагогічним) критерієм: «Для дошкільнят», «Для молодших школярів», «Для юнацтва». Харківське видавництво [«Фоліо»](#), створене 1991 р. акцентує на «шкільній тематиці» видань, які поділяються на «Бібліотеку пригод», «Бібліотеку українських казок», «Уроки тітоньки Сови» тощо. Проте, у цьому видавництві з'явилася й стала традиційною серія «Поттер», презентуючи популярну «гаррі-поттерівську» тематику. Своєю чергою, креативні видання «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» (Київ, 1992) пропонують книги у рубриках «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА – поезія», «Гаррі Поттер», «Міні-диво», «Книги, які здолали час», «Найкращі ілюстратори світу», «Сміхотерапія» та ін. Ці видання є добре ілюстрованими книгами, що відповідають запитам сучасного масового юного реципієнта – задовольняють його потяг до фантастики, віртуалізації, візуалізації, розважальності. Але, при цьому, вони зберігають класичний канон дитячої культури.

Столичне видавництво «Зелений пес» (1999) навіть у онлайн-режимі намагається стимулювати читацький інтерес сприймачів, демонструючи серії книг «Для тих, хто *не* любить читати», «Енциклопедія. Казка. Гра», «Читати круто», «12 балів», «Під партою», «Багаж забіяки». Акцент на актуальності жанру казки роблять видавці «Махаону» (Київ, 1997), публікуючи літературні тексти і переклади у серіях «Казки про все», «Казки з підказкою», «Таємниці і скарби», «Розумна казка», «Золота колекція дитинства», «Світ легенд», «Знайомі звірі», «Почитаємо-пограємо» та ін.

Західна Україна підключилася до вироблення дитячої книжкової продукції в останні десятиліття. Так, 2001 р. у Львові засновано

«Видавництво Старого Лева», де друкуються тексти для дітей та україномовні переклади навчального характеру (серії: «Абетка успіху», «Вірші для малят»), анімалістичні («Чотири лапи»), а також пригодницькі та фантастичні твори різних жанрів (альбом, біографія, вірші, казки, повість, пригоди, фентезі) у серіях «Дивовижні світи», «Казки Старого Лева», «Книги про драконів», «Мумі-тролі», «Планета Чудасія», «Солодка поезія» тощо. Окрім того, книги знову ж таки стратифіковано за віковим критерієм (для 2-х, 4-х, 6-ти, 8-ми, 10-ти, 12-ти років). Бачимо, що видавництво пропонує споживачеві широкий вибір книжкової продукції, відповідно до віку та вподобань.

Дитяча книга, на думку дослідниці Е. Огар, «потрапивши на книжковий ринок і підпорядковуючись його загальним законам, <...> «шукає» свого реципієнта (споживача та/або читача) особливими шляхами» [19, 94]. Київське видавництво «Грані-Т», створене 2006 р., апелює до значення навчання, і читання зокрема, у досвіді дитини (серії книг «Абетки», «Бібліотека відмінника», «Життя видатних дітей», «Книготерапія»). При цьому, значна кількість текстів відтворює фольклорну, етнічну та національну тематику (від відомої серії «Казки народів світу» до доволі нових «Українська дитяча класика», «Українські народні казки з вузликами»). Окрім того, видавці акцентують на популярних сьогодні серед дітей жанрах (серії «Дивний детектив», «Дитяча іронічна поезія», «Класні комікси», «Мультстудія», «Сучасна дитяча поезія», «Сучасна дитяча проза», «Українська майстерня фантастики»). Кількість нових видавництв збільшується з кожним роком. Такі видавництва, як «Перо» (Київ), «Країна мрій» (Київ) та «Апріорі» (Львів), здебільшого видають книги розвиваючого (у т.ч. і ряд енциклопедій), дидактичного, патріотичного та фольклорного змісту.

Вітчизняна практика видання дитячих книг, як бачимо, першочергово відповідає потребам юного масового споживача, принципам та функціям літератури для дітей та юнацтва, презентуючи твори українських авторів та

переклади різноманітних (класичних і нових) жанрів. Усе це значно стимулює читацьку компетентність сучасної дитини.

У. Гнідець (президент українського Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва, заснованого 11 вересня 2009 р. у Львові) наголошує на існуванні кількох важливих проектів, що сьогодні підвищують авторитет дитячої книги. Приміром, проект «Велике читання» (Миколаїв), фонд «Обдаровані діти – майбутнє України», форум видавців у Львові (організований О. Коваль) тощо. Зокрема, метою львівського Центру є створення «правових, організаційних, економічних умов для підвищення інтелектуального потенціалу нації, збереження і розвитку культури України, формування громадського та наукового інтересу до книжки та читання на міжнародному рівні» [2, 8]. Попри це, в 2010 р. означений Центр організував Міжнародний проект «Література. Діти. Час», який популяризує українську та зарубіжну дитячу літературу. Цей проект об'єднав філологів, літературних критиків, сучасних письменників, ілюстраторів, видавців, педагогів та психологів [3, 42]. Центр систематично організовує симпозіуми, науково-практичні конференції, семінари, конкурси та видає збірник «Література. Діти. Час» [3, 42—43]. Наразі функціонує потужний інтернет-ресурс «КЛЮЧ» (Краща література юним читачам) [10], де можна знайти інформацію про дитячі книги (класичні, не зовсім відомі, новинки), відомості про авторів, художників, а також літературознавчі розвідки. Це має неабияке значення у сучасному вивченні дитячої культури, сприяє плідному та конструктивному обміну науково-практичних розробок, оскільки інтердисциплінарний метод у дослідженні такої специфічної форми літератури, як дитяча, є нагальним. Таким чином, виникає потреба детальніше розглянути стан сучасної української літератури для дітей, так як це є важливим моментом у з'ясуванні цілісної картини дитячої культури.

Слід пам'ятати, що першим твором для дітей і про дітей в Україні є ілюстрована енциклопедія елементарних знань «Світ дитинства» Яна Амоса Коменського (XVIII ст.) [15, 173]. Однак, виникнення української дитячої

літератури пов'язують ще з «Повчанням» (1109) В. Мономаха, текстами Г. Сковороди (1722–1794) та «Азбукою» (1578) І. Федорова. [16, 12—13]. Зокрема, Р. Мовчан підкреслює, що тільки з другої половини ХІХ – початку ХХ ст. українська література для дітей продуктивно еволюціонує зусиллями окремих авторів «дорослої» літератури (романтиків, реалістів, ранніх модерністів) [16, 12—13]: Л. Глібова (1827–1893), Марка Вовчка (1833–1907), Ю. Федьковича (1834–1888), І. Нечуя-Левицького (1838–1918), Олени Пчілки (1849–1930), І. Франка (1856–1916), Б. Грінченка (1863–1910), М. Коцюбинського (1864–1913), Лесі Українки (1871–1913), В. Винниченка (1880–1951), О. Олеса (1878–1944), М. Вороного (1871–1938), С. Черкасенка (1876–1940) та ін. Відтоді дитина-адресат здебільшого ставала споживачем літературних адаптацій до дитячої масової свідомості дорослих тем, проблем, ідей. Однак, сучасні діти-реципієнти (за даними усного опитування) вважають тексти цього літературного періоду складними, сумними, одноманітними, а іноді й нудними. Обмеженість знань з історії та небажання читати книги без відповідних ілюстрацій, усіляких пригодницьких та екзотичних компонентів свідчить про радикальну зміну акцентів у ставленні сучасних дітей до читання.

Стосовно становлення суто дитячої літератури в Україні – висновується наступне: початок новітньої української літератури для дітей презентується лірикою, казками, оповіданнями та повістями П. Тичини (1891–1967), М. Рильського (1895–1964), Марійки Підгірянки (1881–1963), Остапа Вишні (1889–1956), Петра Панча (1891–1978), В. Сосюри (1898–1965), О. Копиленка (1900–1958), К. Перелісної (1902–1995), Н. Забіли (1903–1985), О. Іваненко (1906–1997), М. Трублаїні (1907–1941), М. Пригари (1908–1983), М. Познанської (1917–1995), В. Сухомлинського (1918–1970), В. Малика (1921–1998) та ін. Тексти для дітей вказаних авторів здебільшого сугестивно спрямовані на формування любові до природи, підсилення патріотизму, релігійності з поєднанням елементів гумору, розважальності та дидактизму.

Ситуація із сучасною літературною художньою практикою для дітей дещо змінилась. Змінився перш за все адресат. Тому, аналізуючи новітні тенденції сучасної української літератури для дітей, необхідно акцентувати увагу на іншій постаті юного реципієнта. «Сучасні класики» української дитячої літератури наразі гармонійно співіснують в єдиній системі координат, виробивши свій алгоритм співпраці з потенційним читачем. Першочергово варто вказати на значущість творчих проєктів В. Нестайка (1930), І. Калинця (1939), В. Малеця (1939), В. Шевчука (1939), І. Калинець (1940), І. Жиленко (1941), Г. Чубач (1941), А. Качана (1942), В. Голобородька (1945), Г. Почепцова (1949), Г. Малик (1951), С. Артюха (1953), З. Мензатюк (1954), Л. Пономаренко (1955), В. Верховеня (1958), С. Дзюби (1964), Оксани Чубачівни (1964), І. Павлюка (1967), І. Андрусяка (1968), Л. Мовчун (1969) та ряду інших. Тематика їх текстів різноманітна – соціальна, етнічна, патріотична, релігійна, анімалістична, урбаністична та розважальна. Жанровий формат залишається традиційним, оскільки найбільш поширеними залишаються казка, оповідання, повість та вірш.

В означеному аспекті розглянемо детальніше лише окремі презентативні зразки із творчості Всеволода Нестайка. Названий письменник, на думку В. Костюченка, «створив свою педагогіку» [12, 5], оскільки всі його книги (більше 30) насичені рисами позитиву. Як наслідок, відомий автор отримав ряд літературних премій: ім. Лесі Українки, ім. Миколи Трублаїні, ім. Олександра Копиленка, відзнаку «Золотий письменник України» та нагороди за кіноверсії текстів. Абсолютним українським бестселером стала перекладена двадцятьма мовами світу трилогія автора «Тореадори з Васюківки» [18, 3]. Сьогодні не тільки діти, а й дорослі (особливо студенти) активно перечитують гумористичні, безтурботні та пригодницькі тексти В. Нестайка, які варто уніфікувати під єдиною жанрово-рецептивною формою «кроссовер» (термін Б. Кюммерлінг-Майнбауер), тобто адресованою різним типам читачів.

Юним читачам, за даними проведених нами опитувань, неабияк імпонують «короткі» прозові жанри. Тому, актуально проаналізувати рецептивний ресурс оповідань В. Нестайка (приміром, таких, як «Ябеда», «Злочин Жори Горобейка», «Шурка і Шурко», «Імпічмент»). Спільною рисою для названих текстів виявляється реалістичність зображуваної ситуації, гумористичність, дихотомність у персоносфері та активне використання стилістичного прийому антитези. Приміром, зав'язка оповідання «Ябеда» у формі діалогу-дискусії матері та сина Валька одразу сугестивно налаштовує читача на постійне порівняння Валька з двоюрідним братом Тольком, який «відмінник і щодня чистить зуби» [18, 296]. В. Нестайко демонструє типову ситуацію некомфортного існування дитини у своєму/чужому контексті (родичі, друзі, однокласники), яка болісно впливає на юну свідомість. Проте, таким дидактичним трюком автор окреслює реципієнту «горизонт очікування» (термін В. Ізера), приміром, пропонує надію на переродження героя шляхом благородного вчинку. Проте, більшість спроб Валька виявляється нереалізованою навіть несе негативне значення (тут виникає яскрава паралель із «Незнайком в Сонячному місті» М. Носова). Такий хід у розвитку дії підсилює увагу читача та викликає співчуття. Не випадково з'являється ще один типовий персонаж (дівчинка) – Ляля, яка «стрімголов кинулася вниз по сходах, забувши в цю мить про те, що збирається стати балериною...» [18, 304]. Вона зумовлює кульмінацію повісті, сприяючи переоцінці цінностей Валька. Однак, В. Нестайко залишає фінал відкритим, завершуючи твір наступною фразою оповідача: «Хіба він міг знати, що вона плаче зовсім не тому, що болить коліно» [18, 305], тим самим спонукаючи читача самостійно визначити причину сліз героїні.

Очевидно, принцип інтригування є іманентною ознакою усіх оповідань В. Нестайка та наближає їх до жанру дитячого детективу, оскільки читач щоразу намагається декодувати запропоновану автором ситуацію. Зокрема, у тексті «Злочин» Жори Горобейка» автор у зав'язці інформує адресата про те, що Жора бавиться ляльками [18, 305]. Рецептивні версії дітей щодо прогнозу

розвитку сюжету неоднозначні – одні вважають, що хлопчик нетрадиційної орієнтації, інші – у нього немає грошей на «нормальні» іграшки або ж він несповна розуму чи просто перебирає на себе звички сестри, з якою постійно грається. Дорослі читачі (студенти) артикують подібні думки. У даному творі демонструється декілька ідейно-тематичних антитез – соціальна, гендерна, психологічна та гуманістична. Тому розв'язка, в якій футбольна команда підступним способом виявляє Жорину допомогу надто хворій сусідці, шокує дитину-реципієнта. У даному разі реалізується катарсична, навіть терапевтична функція літератури для дітей та юнацтва.

Категоричне протиставлення мовчазної і розумної дівчинки Шурки з футболістом-бешкетником Шурком виступає концептуальним стрижнем також в оповіданні В. Нестайка «Шурка і Шурко» [18, 310]. Це протистояння зрештою трансформується у дружбу персонажів, яка стає зразковим прикладом для юних читачів. В оповіданні «Імпічмент» засобами гумору та сатири зображено передвиборну боротьбу за президентство у школі серед учнів шостого класу. Дана тема є досить актуальною для сучасних дітей, оскільки у шкільній практиці, за їх словами, подібна конкуренція існує повсякчас. Знову ж таки, протиставляються два персонажі – Вовочка Таратута (ледар) й Боря Бородавко (ерудит). Проте останній з названих персонажів постійно хизувався новими покупками і врешті-решт підкинув Вовочці нібито вкрадену енциклопедію, тим самим підставивши однокласника. Показово, що реципієнти засуджують таку поведінку відмінника Борі – вони акцентують перевагу людських якостей над інтелектуальними потугами.

Загалом, новаторство В. Нестайка простежується насамперед у синтезі лаконічності, гумору, реалістичності, побудові сюжетів та персоносфери на антитезах. Отож, не викликає сумнівів той факт, що оповідання зазначеного автора продуктивно розвивають читацьку свідомість українських дітей, закріплюють та розвивають позитивні ментальні ознаки, відображаючи досвід письменників-попередників.

Варто сказати й про інші сучасні зразки вітчизняної літератури для дітей. Приміром, чимало книг присвячено актуальній сьогодні темі онлайн-режиму, впливу Інтернету на людину. Зокрема, типові ситуації з віртуального і реального життя дітей продемонстровано у текстах «Як не заблукати в павутині» Т. Щербаченко [24], «Мама по Скайпу» М. Савки [14], «Федько, прибулець з Інтернету» С. Гридїна [4] тощо. Вони привертають увагу до проблеми гібридизації комунікацій між людьми та наголошують на виховній функції мистецтва. Читання, як модне та необхідне заняття, крізь призму патріотизму алегорично пропагується шляхом прикладу образу Старого Лева, який колекціонує твори для дітей у «Казці про Старого Лева» М. Савки [22]. С. Дерманський у творі «Казки дракона Омелька» [5] створив образ дракона Омелька, улюбленим заняттям якого було розповідати та складати казки. Окрім того, популярною темою дитячої літератури залишається анімалістична. Приміром, у повісті Д. Чередниченка «Чого Волошка запишалася» [23] йдеться про кумедного kota, автор використовує тут різноманітні тропи, які неоднозначно прочитуються реципієнтом. Синтез інтертексту, гумору і сатири простежується у повісті М. Павленка «Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів?» [20], де брат із сестрою Сойченки доїдають бутерброди однокласників і щодня йдуть додому покрівлями гаражів. Подібна тенденція спостерігається у книзі на тему смаків за участі кухаря Тара-пати і вигадниці Соломійки «Солька і кухар Тара-пата» [13] О. Луцевської та Л. Світанкової. Останнім часом все більше видається також поетичних текстів. Дітям молодшого віку вони подобаються через лаконізм, веселість і зрозумілість. Прикладом цього є ігрова поезія А. Качана «Листи з осіннього саду» [9] та збірка Л. Мовчун «Усе підростає» [17].

Варто зазначити, що сьогодні активно виникають і нові жанри. Звернемо увагу на таку як роман-колаж для сімейного читання О. Думанської «Дитя епохи» [7], книга-ілюстрація «Про фею Дорофею» В. Ковальчук [11] та повість-гру для молодшого та середнього шкільного віку І. Андрусика «Хто боїться Зайчиків?» [1]. Такі синтетичні жанри зацікавлюють дитину,

розвивають її логіку та вміння працювати в колективі, стимулюючи при цьому креативні та творчі здібності дітей.

Таким чином, проаналізувавши показові тенденції новітньої української літератури для дітей та юнацтва, привернемо увагу й до того факту, що вітчизняні видавництва інтенсивно друкують саме ті книги, яких потребує масова свідомість сучасної дитини. Це впливає на видавничу політику, а, звідси, й на творчу стратегію більшості авторів, які намагаються вразити читача, прив'язати його увагу до тексту екзотикою стилю, креативністю сюжету, модифікуючи тим самим жанри, більшість з яких містять рецептивну спрямованість «кроссовер». Отож, дитина-читач, як основний реципієнт і споживач інтелектуальної продукції, постає сьогодні суттєвим ядром сучасного літературного процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрусяк І. Хто боїться Зайчиків / І. Андрусяк ; худож. У. Мельникова. — К. : Грані-Т, 2010. — 71 с.
2. Гнідець У. Передмова до збірника «Література. Діти. Час» // Література. Діти. Час : Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 1. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2011. — С. 7—9.
3. Гнідець У. Про центр дослідження літератури для дітей та юнацтва // Програма міжнародного симпозіуму «Література. Діти. Час» 1—5 червня 2011 р. Львівський нац. ун-т ім. І. Франка : Львів, Тернопіль, Івано-Франківськ, 2011. — С. 42—44.
4. Гридін С. Федько, прибулець з Інтернету / С. Гридін. — Л. : Видавництво Старого Лева, 2011. — 152 с.
5. Дерманський С. Казки дракона Омелька / С. Дерманський. К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2012. — 32 с.
6. Дзюба Н. Дитяче читання в Україні: погляд бібліотекаря // Сучасні літературознавчі студії. Вип. 2. Дитина і світ: проблеми культурного діалогу: — К. : Вид. центр КНЛУ, 2005. — С. 42—50.

7. Думанська О. Дитя епохи : роман-колаж для сімейного читання / Оксана Думанська. — Л. : Видавнича компанія «АРС», 2012. — 114 с.
8. Качак Т. Зарубіжна дитяча література: основні аспекти вивчення // Література. Діти. Час : Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 1. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2011. — С. 125—131.
9. Качан А. Листи з осіннього саду / А. Качан. — К. : Веселка, 2012. — 64 с.
10. КЛЮЧ. Електронний ресурс. Режим доступу до сторінки : <http://www.chl.kiev.ua/key/>.
11. Ковальчук В. Про фею Дорофею : маленькі оповідки для мал. дітей / Вікторія Ковальчук. — Л. : Априорі, 2012. — 35 с.
12. Костюченко В. А. Літературними стежками. Нарис історії української літератури для дітей ХХ століття / Віктор Костюченко. — К. : «К.І.С.», 2009. — 344 с.
13. Луцевська О. Солька і кухар Тара-пата / Оксана Луцевська, Лана Світанкова. — К. : Грані-Т, 2012. — 80 с.
14. Мама по Скайпу / упоряд. М. Савка. — Л. : Видавництво Старого Лева, 2013. — 192 с.
15. Мацевко-Бекерська Л. Наративна природа онтологічних пошуків дитячого тексту / Л. Мацевко-Бекерська // Іноземна філологія. Український науковий збірник. Вип. 119. — Л. : Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2007. — С. 173—180.
16. Мовчан Р. Література для дітей та юнацтва в системі історії української літератури ХХ століття / Р. Мовчан // Література. Діти. Час: Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 1. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. — С. 12—17.
17. Мовчун Л. Усе підростає : поезія / Л. Мовчун. — К. : Грані-Т, 2010. — 72 с.
18. Нестайко В. З. Одиниця з обманом: повісті й оповідання / Всеволод Нестайко. — Х. : ВД «ШКОЛА», 2011. — 320 с.

19. Огар Е. Українське дитяче книговидання: старі проблеми нових вимірах / Е. Огар // Сучасні літературознавчі студії. Вип. 2. Дитина і світ : проблеми культурного діалогу. — К. : Вид. центр КНЛУ, 2005. — С. 93—101.
20. Павленко М. Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів? : повість / Марина Павленко; худож. Я. Гавриш. — К. : Грані-Т, 2011. — 67 с.
21. Папуша О. Дитина — світ — література : формат дослідження / О. Папуша // Сучасні літературознавчі студії. Вип. 2. Дитина і світ: проблеми культурного діалогу. — К. : Вид. центр КНЛУ, 2005. — С. 106—111.
22. Савка М. Казка про Старого Лева : казка / М. Савка. — Л. : Видавництво Старого Лева, 2011. — 39 с.
23. Чередниченко Д. Чого Волошка запишалася : повість / Д. Чередниченко ; худож. Н. Ключкова. — К. : Грані-Т, 2012. — 59 с.
24. Щербаченко Т. Як не заблукати в павутині / Т. Щербаченко. — Л. : Видавництво Старого Лева, 2013. — 103 с.

БОЙЧУК А. Р.

ЭВОЛЮЦИЯ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ

Произведена попытка выяснения новейших тенденций современной литературы для детей. Анализируется специфика отечественных издательств детской литературы и значение деятельности Центра исследования литературы для детей и юношества. Характеризуются отдельные тексты современных украинских авторов, обособленно рассказы В. Нестайко.

Ключевые слова: детская литература, рецепция, жанр, В. Нестайко.

BOYCHUK A.

EVOLUTION OF NATIVE CHILDREN'S LITERATURE

The joint efforts of scientists let us realize children's literature as a separate branch of philological theory. The specific of native publishers of children's

literature and the meaning of the activities of the Research Center of literature for children and youth are analyzed. The separate texts of contemporary Ukrainian authors and the works by W. Nestayko are characterized.

Key words: children's literature, child-recipient, W. Nestayko.

Стаття надійшла до редколегії 4.08.2013 р.

